

AÑO II

PALMA 18 DE DICIEMBRE DE 1898

NÚM. 98

CUARTA DOMINICA D' ADVENT

Del modo com mos havem de preparar per rebre á Jesús el dia, de Nadal, segons nos lo enseña Sant Juan Bautista.

PRECIS es confessar que si, segons una máxima de Sant Agustí, la santedat de la vida del qui anuncia la paraula de Deu, té molta més forsa per convencer als oyents que tota la elocució y bellesa del sermó, ningú podia predicar ab més seguritat de bon èxit, la penitència, que el Bautista. Un homo vestid ab una pell de camell, que no bevia vi ni cap classe de such més que aygua clara, que sols se alimentava de llangostes trobades en los deserts y de la mèl silvestre que recullía de dins las socas buidas y corcadas dels arbres, ó entre las enqueitxes dels peñals; un homo, amb una paraula, qual vida era una continuada penitència, poria predicar als demás la práctica de esta virtud. El seu exemple predicava molt mes que las seuas paraulas, y cap escusa tenian els pecadors, veigent que un innocent se castigava com á culpable y pecador.

Així es com tots se rendian baix la forsa de la seua paraula, els soldats com els publicans y les donas desenfreidas. A ningú feia perdre la esperansa en la misericordia divina: es cèrt que amenassava ab el rigor de sa justícia però les seuas amenassas eran semblants á las de Deu, que fa veurer el seu bras alt y prompte á descarregar, pera que d' aquest modo se puga evitar el cop.

¡Axí pogués, encare avuy, predicarmós á tots! Però repetiguem al manco las paraulas que deya als juhèus en el desèrt, ahont se retirá desde nin.—Aparellau el camí del Señor, feis rectas las seuas endreseres; tot vall será alsat, y tota montaña y coll será abatud; lo tort se endreserá, y lo asprós tornarà camí pla.—Cuant un princep ha de passar per alguna part, se fa preparar el camí y se procura fer desapareixe tot quant puga ofendrer la seua vista. Es necessari succeyesca lo mateix ab la penitència, es necessari que fortifich el nostro temor en la esperansa del perdó; res hi heya que no pug aalcansar la penitència: ella es la que conmoqué al Pare del fill prò lig, y la que va introduir aquest desfigurat y tot com estava á dins la casa del seu Pare ahon lo cubriren de atencions

y plers: la penitència es la que ab un sol suspir calma á Deu, per molt irritat que estiga cuantre el pecador: *inquacumque hora ingemuerit.*—¡Ah! en cualsevol temps que una ánima arrepentida comensa á plorar el seu peccat, en aquell mateix moment escolta Deu els seus gemechs, es sensible als seus sospirs, se deixa amansar per las seuas llágrimas y oracions.

La penitència, es pues, la única que deu preparar el camí á Jesús y la que ha de fer en noltros l' ofici de Joan Bartista; ella es la que deu canviarnos el cor, la que ha de humillar el nostro esperit y la que mos ha de afligir y castigar per los nostros pecats, única manera de celebrar com á cristians les festes de Nadal. Que la costum en es fondo ben fundada de menjar cocas, neulas y torróns, no significa la golosia del nostro cos sinó, las virtuts interiors ab que s' ánima se ha adornada per rebre bé y amb alegría al Salvador: ó sía, las confituras del refresc ab que devem celebrar la renaixensa de las nostras ánimas ab el neixament del Bon Jesús.

MOSSEN JOAN.

PATRONA DE LA SETMANA

Dia 23.—Santa Victoria, verge y martir.

El nom de Victoria se doná ab molta propietat á nostra Santa, p' els triunfos que conseguí dels inimichs de Cristo Jesús. Va nexer á Trívoli, á principi del sigle III, una de las ciutats mes antigas d' Italia; sos pares, que pertenesian á una de las més nobles, ricas y cristianas familias d' aquella ciutat, l' educaren conforme la seua calidat y religió; y dotata per Deu de gran talent, docilitat y hermosura arribá á ser una de las doncellas, que mes se disputavan els joves de la noblesa romana; la prometeren els seus pares á un cavaller rich y noble però pagá, nomenat Eugeni. Victoria, hey consentí sols per fer la voluntat de sos pares, fiats tots ab que, ell se feria cristiá.

Tenia la Santa una amiga íntima, que havia nom Anatòlia, doncella cristiana de bellíssimas cualidats, á la qual pretenia per casarse un altre cavaller també pagá. Victòria consultá ab ella el seu casament, més haventli dit Anatòlia qu' ella havia escullit á Jesu-Crist per espós y

que per son amor havia repartit totes ses joyas als pobres y estava resolta á dar la vida per el seu amor, Victòria determiná, per lo matex y al arribar á casa-seua doná totes las seuas alhaques. Tant tost aquells dos joves s'informaren d' aquella resolució, se presentaren al Emperador demanant permís perque fossen presas y conduidas á unas casas de camp per veurer si amb afalagades ó amenasses porían lograr ferles apostatar de la religió cristiana. Anatòlia fonch trasladada á una granja de plaer á la Marca d' Ancona, ahont tengué que patir llargs y cruels martiris, y no poguent conseguir que adorás als falsos deus vá acabar la vida atrevessada per una espasa. Santa Victòria tancada dins un castell va ser tractada ab una crueldat may vista, però res pogué vencer la seua constància, antes va sortí victoriosa de tota classe d' inimichs, tenguent, además, el consol de convertir ab las seuas paraulas y el seu exemple á 60 doncellas, que sufriren el martiri. Vehent l' Emperador qu' era perdut quant feya per apartarla de la fé de Cristo maná clavarli una espasa á n' el cor y axí morí día 23 de Decembre del any 253.

Les reliquies d' una Santa amb lo meteix, nom se veneran baix l' altar de la capella del Sagrat Còr de Jesús, en l' Iglesia de Sant Felip Neri de Palma.

MOSSEN GASPAR.

PAU FIRMADA

Cuant al Govern fé cantar oficialment el *Te-Deum* per la pau pactada á Filipinas, diguerem que mos semblava havia pres sa colada tenra.

Cuant succehí s'explosió del *Maine* á l' Havana (que encara, amb vil desenfrehiment, suposan que fou criminal) els setmanaris satírichs, amb estampes, pintavan l' escuadra Nortamericana com una guarda de porchs grassos que nadavan fugint acoquinats.

Cuant l' España embarcava els seus fills *quintos* sonant la *marxa de Cadis*, y los repartien tabach y aygordent, la Masonaria española, per mèdi de sa diabòlica prensa, calumniava les Ordes religioses de Filipines, gràcies á les quals fins ara havíam conservat aquelles possessions.

Deu ha castigat la presumció del poble español y les iniquitats polítiques dels seus majorals, amb els desastres que á tots mos arriban y amb la bancarrota nacional.

¡Ja s' han firmat les paus, y encara no hem lligat tots els caps del nou conveni amb los grans — Verros Nortamericans! Y el president de la Comissió española, parodiand la frase de Francisco I de France, ha gosat dir: *tot s' ha perdut manco l' honor*. Digué ver; no l' hem perdut, ni 'l mos han pres; noltros españoles ja l' havíam fet malbé, ha estona, pactant amb lo condemnat lliberalisme, tota casta d' humillacions y deshonres.

Y ara llegim en els diaris de Wasington que els seus governants han ubert ses Corts pregant á Deu que consoli les nostres afliccions.....

¿Afligits? No més hey estan els pobres pares que han perdut sos fills á la guerra; y els pobres propietaris que tenen ses finques embargades per no poder pagar ses contribucions; y els pobres jornalers que, no trobant mèdi de guañarse la vida, s'expatrian. Tots els altres, y

particularment l' inmensa majoria que s' umpl el gavaig dels *pressupuestos* y de les gangues besquetjades per mèdi de la Política, se devertexen prou; que heu digin els cassinos, teatros, fondes y places de toros.

Pero el gran divertiment vendrá ara que ja s' apareyan els encenays per comensar la Guerra dins ca-nostra; sa segona part será sa millor de totes; á sa tercera, ¡dixós qui no hey será á temps!

Si l' España no está espeñada, ni es cap presidi á lloure, com volen suposar; si mos sobra tèrra, gent y doblés. Lo unich que li manca á n' es poble es sensibilitat, perque ja fá els derrere alens; lo unich que manca als seus governants es temor á Deu y estimació á la Patria.

Ja veureu, com después de tantes informacions y representacions y gestions per millorar l' estat de les provincies españoles, tot romandrà, per ara, axí com abans.

Ja veureu con Don Praxèdis, que no *se-gasta*, obrirà ses Corts sense encomanarse á Deu ni á Sta. Maria; y si s' en posa un altre en lloch seu, encara el farà bò.

Serem pessimistes fins y tant vejem homos, no d' aquells que los troban amb un fanalet encés, per mitj de plassa, en punt de mitj día, sinó d' aquells que la Providència envia, quant ha arribat l' hora de regenerar un poble prostituít.

Els mateixos protestants de Nortamèrica que, en nom de l' *humanitarisme* fomentaren l' insurrecció cubana y consenten que els sauvatjes de Filipinas, martirisin als desgraciats prisioners españoles; els qui han duit l' antiga *Serra-morena* dins París; els qui se preparan per repartirsê ses Balears y ses Canarias;..... pregan á Deu que mos consoli. ¡*Salutem ex inimicis nostris!* Encara que axò es s' espongada de fèl y vinagre, Ell los ascolti, ja que noltros no le hi demanam axí com deuriam, arrepenitits de les ofenses que li havem comeses.

Ja mos han firmat sa pau; però la pau no reynará dins España, mentres no hey viscan homos de bona voluntat, que comensin per desagraviar al Rey de reys y Señors dels qui dominan. B. FERRÁ.

LA FIRA DE SANT TOMÁS

(Conclusió)

IV

Allá el senyó hi veurèu de *La Nespléra* que es passètja impacient, y observa ab ànsia, mirant si vèu per dins la carretera venir l' arrendadó.

Bén buydes les butxaques té aquest día; més éll, senyor de pondo y d' arrogancia, bén humill está avuy, perque confia que durá plè el serró.

Aturat allá prop l' espera el cotxo, fent al mitx del concurs molta de nosa. Cap allá 's dirigeix un pajés gotxo.

Es l' amo qu' ha arribat.

Dins éll trèn el serró, les terses paga; com á gatjes li entrega molta cosa.

Dins els caxons del cotxo tot ho amaga y tornan á Ciutat.

Quant ja son dins la Porta surt un vago,
que fá de punxa-sárris, plè de fueros,
y los pregunta—¿Que duys rès de pago?

Li contestan que no.

Ab lo truy de la gent qu' amolla duros
dins la caseta dels Consums, lliquéros
passan de pressa, y surten prest d' apuros
éll y l' arrendadó.

Quant arriba, doblérs dona á sa dona
per comprá el *covo*, y per pagar la renda,
y perque l' amo duga á sa madona
de festes, el pané.

Y com sap ella qu' un fill seu prèn ordes,
y enguany fará el sermó de la kalenda;
aparèlla un refresch, bén á les sordes,
p' el dissapte que vé.

Compra bassó, ley pèlan y ley molan
á ca 'l xocolatér. Doblérs demana
altre pich al seu homo. Els duros volan
y es minva el capital.

No per axò fa manco llét de mètla,
que es un plat dols que tots en ténen gana
per fé el dijuni ab coques, la revetla
del día de Nadal.

¡Oh! ¡La gran festa
de Sant Tomás!

¡Jove xalesta!
Si tú, que ests llesta,
per gastá estás;
cap com aquesta
ne trobarás.

V

Cinch díes y cinch nits aquest truy dura,
en que román la bossa sempre uberta.

La pesseta que hey entra no s' atura:
¡cauen tants de censals,

propines y aguinaldos dels diaris!
Tothom demana; y has de viure alerta
perque rebrás cents contes de salaris
de criats y manestrals.

Dins les plassètes posan mataderos,
y hey has de dú á pelar la porcelleta;
y riurás quant llegeixcas sos lletreros
tan plèns de desbarats.

Y l' adobá els budells no vol espera.
Y á dins la rostidora en estar neta
l' has de farcir de bòtils de la Riera
bén llisos, bén retants.

Y alèrta que el teu nin per la Murada,
fént barayar l' endiot, no 'l te torn cégo
ó coix ó estormayat d' una grapada
d' un endiot més dolént;

y trèure et fasse cara de vinagre
al sèbre que per torpe y per renégo
l' ha baratat ab un qu' era més magre
però, molt mes valént.

Y has de comprar la barba d' olivéra
pe 'l Betlemét del nin, xotèts, euveyes,

molins, ánjels, endiots, y una renglera
de xerafins d' un sou;
y un poch de suro mascle per la còva,
y cirerètes de pastor, vermèyes;
y perque rès hi manch, paloma nova
y un bon Jesusèt nou.

Y encare no hem parlat de les verdure
ni rès hem dit d' enciam de cart ó d' ápit;
ni de café, de vins y compostures
de moscatell y ron;
ni de puros, xampany ó mèlvesia...

Enyn: Per dirvosho d' un modo rápit
acabaré exclamant: Sembla aquéll día
que vé la fí del mon.

¡Gran es la fésta
de tan gros sant!
La vostra tésta
bé se molésta
cobrant, pagant...
Bé suma y resta
per aná envant.

P. DE A. PENYA.

PROVERBIS ESCULLITS

D' ENTRE EL MILENAR QUE DICTÁ MESTRE RAMON LULL

XLIX.—*De Riquesa*

Ama á Deu y serás rich.

Majors riqueses posseix la teua ánima que lo teu còs.

Qui es rich debades, es pobre debades.

Més rich pots ferte per donar que per prender.

Qui té molts d' amichs té grans riqueses.

L.—*De Pobresa*

Qui es pobre de virtuts es gran pobre.

Qui es pobre en aquest mon, será rich en l' altre.

Qui té lo que vol no es pobre.

Qui es pobre per Deu, per Deu es rich.

El més pobre de tots es el qui no se té á si meteix.

LI.—*De Diligencia*

A gran necessitat, gran diligencia.

Qui es diligent ab discrecció, tòst ateny lo que desitja.

Entre día y nit la Diligencia, no hi fá diferència.

Síes mes diligent per los bens espirituals que per los
temporals.

Considera sovint les condicions de la mort y serás di-
ligent en les teues obres.

LII.—*De intenció*

A major bé, major intenció.

Estima 't á tu meteix, per Deu.

Desordonada y mala intenció es pecat.

Qui es homo, no tenga intencions bestials.

De tota persona que no coneixes, judica amb bona in-
tenció

Si coneix l' intenció d' un homo lo conixerás á ell.

Qui amb l' intenció enganya, amb intenció es en-
ganyat.

*Aquests Proverbis dictá Mestre Ramon Lull de Ma-
yorca, venent d' oltra mar, l' any de nostre Senyor Deu
Jesu-Crist, MCCCII. (*)*

(*) Los hem escullit de l' edició, de Miquèl Cerdá y Miquèl
Amorós feta á Palma de Mallorca, l' any 1746.

CRONICÓ DEL MES DE DESEMBRE

Día 8.—Morí á Palma, un republicá, y bèn dematina⁷ da fou conduhit al Cementeri *neutro*. El decapvespre els seus correlligionaris anaren á visitar son cadaver devant el cual feren son panegirich, y l' *Orfeó* hey cantá la *Marsellesa*. (*La Ultima Hora* de día 9.)

Día 9.—Arribaren més soldats repatriats.

Día 10.—La Diputació Provincial acceptá l' oferiment de Mr. Henri Herting, per dirigir, sense pága, un establiment provincial de Gimnásia, suplicant á dit señó que s' encarregás de muntarló á costes y despeses de dita Diputació. (Dit professor extranger no es catòlich.)

Día 11.—En el Socors, se celebrá solemníssima funció imposant l' escapulari á centenars d' associats á l' arxiconfraria de la *Guardia d' Honor al Sagrat Cor de Jesús*.

Día 12.—L' Ajuntament de Palma per unanimidad acordá demanar els plans y datos necessaris per instalar una fàbrica de electricidat.

Día 13.—Durant el més passat, la Junta de Señores, de la pía associació d' *el pa de Sant Antoni*, establida á S. Francesch, repartí 430 kilos de pa als pobres. (*El Ancora* d' aquest día.)

—Passá d' aquest mon al altre, lo Rnd. P. Jusep Saderra. S. J. Superior en la Residència de Palma. Savi y virtuosíssim, era estimat de tothom qui 'l conexia, de lo cual en daren mostres los numerosos sacerdots y seculars que assistiren á resarlí el Rosari, á Montission, y despues acompanyaren son cadaver.—Deu haja premiat sos mèrits en la Sta. Gloria. Amen.—

Día 14.—Devés les 8 del vespre se declará un gran incendi en lo *Taller d' ebanistaria*, titulat *La Industrial* del carrer de Sant Martí, á Palma.

Día 15.—*El Círculo Weylerista*, celebrá gran sessió regalant al seu Jefe, Excm. Sr. D. Valeriano Weyler, una espasa d' honor, amb puny d' or y argent, pedreria y esmèlts, construïda per D. Bernat Pomar sots dibuix del Sr. D. Faust Morell. És una joia d' art valiosíssima, costejada p' els admiradors de dit General mallorquí.

Forem invitats al acte y aghim l' atenció.

—Se pegá foch la pahissa de Son Bruy.

◊ F. ◊

ENVINAGRAT Y RONXETES

Per noltros.—La mos regalam perque en conciença creim heverlamos guañada insertant el *Reclam* en el número de dissapte passat, sobre el nõu tèrn extrenat el día de Sant Nicolau, á sa parroquial de Palma.

Efectivament el nostro *ronxeter*, (seguint la ruta dels *gacetillers* dels diaris de Palma) tengué paraules d' elogis p' els señors dibuxants, y per les señores y señoretas brodadores dels dos tèrns, y casi no feren cas dels qui, en dites obres, tenian el mèrit principal. Avuy, (d' ordre del nostro Director) subsanam la falta fent constar que el dit tèrn de Snt. Nicolau se deu á ia generosidad del Iltre. Sr. D. Jusep Muntaner (a. c. s.) qui no sols dexá per á que se pagassen dites vestidures sacerdotals sinó també per ajudar á la transformació arquitectònica d'

aquella iglesia. Ell que, en vida, havia procurat invertir adornant la Casa del Señor lo que com á canonge Degá cobrava á la Seu, (ahon hey pagá la nova capella de les ánimes y la restauració del pòrtal de la *Sacristia de vermells*). Ell que, per despues de mort, dexá tan piadoses recordances. Ell á ne qui els pobres li estan molt aghits per les llimosnes que los fé; ell es qui en tota justícia merexia els principals elogis que gustosament li tributám, acusantmos del nostro descuit.

Y lo meteix deim respecte de la Senyora (també a. c. s.) que ha pagat el tèrn remés á Jerez de la Frontera.

¡Bé! que dits benefactors se deuen riure dels *gacetillers y ronxetes*, havent ja rebut de Deu el premi que per ses virtuts meresqueren.

☺

Matines—Ja tornam tenir demunt sa vetlada de Nadal, amb ses matines, y els bojiots de costum. No seria res que aquests no més se fessin per carrers; pero, per desgracia arriban fins dins les iglesias. No basta que que els descreguts, é ignorants se rigan dels bons cristians, sinó que s' atrevexen á desbaratarlos en la celebració del gran Misteri del naxament del Redemptor.

Y es per demés que heu denunciem cad' any; de poch serveix la forsa armada. Per axò trobam que seria molt convenient que de les onze y mitja en amunt no dexassin entrar á ningú dins cap iglesia. Ja veuriam quietut y orde. Y si axí no se fá no es possible que hey haji mes que excessos de *llibertat*.

Advertència.—Hem pensat cloure el primer Tom d' aquesta MALLORCA DOMINICAL, amb lo núm. 100, que, si Deu vol, repartirem á fí d' any amb sa *Taula ó Indice* de tot lo publicat, á fí de que els nostros constants suscritors pugan encuadernarhó. Aquest gasto mos impedirà regalar l' *almanach* amb que desitjavem obsequiarlos, pues també rebrán l' acabament del llibre **FLORES Y FULLES**.

Despues d' axò, veurem com y de quina manera podrem seguir la nostra publicació, mediant el concurs dels qui la consideran util p' el poble mallorquí.

Rebrem amb aghament les observacions que se mos dirigescan, sobre aquest particular, y les tendrem en conte per ajustarhí, en cuant convengan, el programa del segon Tom de la nostra humil Revista.

La Redacció.

GLOSA Y PROSA

D' EN BARTOMEU FERRÁ

Primer aplech—RELLIGIOSES, prèu 0'75 ptas.

Segon > —COSES NOSTRES > 0'75 >

Tercer > —FLORES Y FULLES > 0'75 >

Els suscritors á MALLORCA DOMINICAL, reben gratis aquest derrer.

En preparació BROTOS D' ORTIGA, y ENDOLADAS.

Del mateix autor

MEMORIA sobre el *Concepto del Cementerio católico* con un apéndice sobre los cementerios de Palma y el plano colorido del Ensanche aprobado por el Ayuntamiento de esta ciudad en 31 Enero de 1890.—una pesseta.

ADMINISTRACIÓN:—Campana 2

Imp. de las hijas de Colomar.